

Giganty prestanú prelievať majetok do daňových rajov

Prichádza zatiaľ najvydarenejší pokus zdanit príjmy mamutích firiem ako napríklad Google

 Ján Beracka

Dohoda štátov o minimálnej 15-percentnej dani z príjmov pre veľké firmy zabráni agresívnemu daňovému plánovaniu internetových gigantov. Prezident Slovenskej komory daňových poradcov Jozef Danis v rozhovore pre TREND vysvetľuje, prečo je to tak. „Ide o veľmi účinné opatrenie,“ hovorí. Globálna dohoda vygeneruje obrovské dodatočné daňové príjmy. Keby však neprišla pandémia, zhoda by sa hľadala omnoho ťažšie.

Potrebujeme minimálnu globálnu korporátnu daň?

Je to potrebné. Pravidlá medzinárodného zdaňovania sa formovali v šesťdesiatych rokoch minulého storočia a vtedy ekonomika nebola taká globálna, ako je teraz. Tie pravidlá sú dizajnované tak, že jednotlivé štáty majú právo zdaňovať, ak sa aktivita, ktorá generuje príjmy, deje na ich území. Nikto netušil, že svet zažije takú mieru digitalizácie. To je fenomén, ktorý sa vtedy nedal ani predvídať. Veľké nadnárodné spoločnosti využívajú diery, ktoré sú v daňových predpisoch, práve preto, že v polovici minulého storočia sa počítalo s tým, že biznis sa robí fyzicky.

Cieľom sú teda technologické firmy.

Áno, cieľom je dosiahnuť na príjmy najmä IT firiem, tak je to navrhnuté. Pravidlá, na ktorých sa dohodla OECD a G20, pozostávajú z dvoch častí. Prvým pilierom je minimálna sadzba dane 15 percent pre nadnárodné firmy, ktoré majú tržby 750 miliónov eur a viac. Druhý pilier špecificky cieľi na

podmnožinu týchto firiem. Sú to firmy s tržbami na úrovni aspoň dvadsať miliárd eur so ziskovou maržou nad desať percent. Cieľom je zdaňovať maržu nad hranicou desiatich percent v krajine, kde generujú tržby.

Čo to teda znamená?

Daň cieľi na veľké nadnárodné spoločnosti, najmä na IT sektor. Americký prezident Joe Biden prišiel na zasadnutie G20 s tým, že minimálna sadzba korporátnej dane má byť 21 percent.

Prečo práve toľko?

Sadzba dane z príjmov právnických osôb je v USA práve 21 percent. Keby všetky štáty vrátane daňových rajov mali sadzbu aspoň 21 percent, veľké americké firmy by stratili motiváciu prevádzať aktíva. Bidenovi to síce neprešlo, no aj pätnásť percent je taká úroveň, že nadnárodné spoločnosti si dobre rozmyslia, či im úspora šiestich percent stojí za to. Zriadenie zahraničnej štruktúry niečo stojí a navyše sú s tým spojené určité riziká. Napríklad Európska komisia či štáty, ako napríklad Francúzsko, strpčujú nadnárodným firmám život. Na jednej miske váh je teda úspora šesť percent a na druhej strane náklady a riziká súdnych sporov. Motivácia firiem odkláňať príjmy do daňových rajov sa výrazne oslabuje.

Ak sa bavíme o IT firmách, tak v Európe je v centre pozornosti Írsko. Európske sídla tam majú Google, Apple aj Facebook. Daň je tam 12,5 percenta. Je teda minimálna výška dane v tomto prípade dostatočne prísna?

O Írsko v tomto prípade nejde, lebo Írsko by samo osebe nefungovalo. To, na čo narážate, je takzvaná írsko-holandská štruktúra [označovaná ako Double Irish Dutch Sandwich - pozn. TRENDU], no jej súčasťou je ešte jeden medzičlánok. Americké firmy, ktoré túto štruktúru používajú, najprv vyvedú nejaké nehmotné aktívum niekam do offshore krajiny. Ide o aktíva ako know-how, značka, čosi podobné. Tento daňový raj je vlastníkom toho majetku a prostredníctvom spomenutej írsko-holandskej štruktúry účtuje licenčné poplatky spoločnostiam v Európe a USA. Na prijaté licenčné poplatky uplatňuje nulovú sadzbu dane. Írsko štatutárna sadzba dane dopadá na nejakú malú ziskovú maržu, no rozhodujúca časť hodnoty sa dani vyhla v daňovom raji. Kľúčové je teda to, že sa k minimálnej sadzbe dane pridali daňové raje.

Pre tie to bude výrazný rast.

Cieľom minimálnej sadzby dane je predovšetkým zvýšiť sadzbu v daňových rajoch. A to sa

podarilo, je tam výrazný nárast z nuly na pätnásť percent.

Množstvo daňových rajov, napríklad Bahamy. Kajmanie ostrovy či Bermudy, pristúpili k tejto dohode. Prečo sa vzdávajú svojho postavenia?

Do tohto nevidím. Nevieť, akým spôsobom ich G20 odškodní. Ale nejakú formu odškodnenia určite budú chcieť.

Dá sa vďaka tomu očakávať aj rast daňových príjmov na Slovensku?

Z piliera, ktorý hovorí o minimálnej sadzbe dane vo výške 15 percent pre firmy s tržbami 750 miliónov eur a viac, neočakávam dodatočné príjmy pre Slovensko. Z tohto budú ťažiť najmä USA, ktoré majú v Silicon Valley najviac takýchto gigantov. Nevieť si spomenúť na žiadnu firmu, ktorá by zo Slovenska presunula významný nehmotný majetok a následne účtovala späť do Európy licenčné poplatky.

OECD hovorí, že nechce narušiť daňovú konkurenciu medzi krajinami

Čo druhý pilier?

V tomto prípade platí, že giganty ako Google, Apple a Amazon predávajú nejaké služby aj na Slovensku, nejaké príjmy z toho teda Slovensko mať bude. Je však ťažké povedať, v akej výške.

Znamená toto opatrenie koniec daňových rajov?

Nemyslím si to. Je to čiastočný koniec daňových rajov. Spoločná minimálna korporátna daň sa nevzťahuje na finančné služby. Napríklad niektoré americké banky majú pobočky v krajinách ako Bermudy, a to, samozrejme, pre tieto štáty znamená príjem.

Priestor teda ostane.

Áno. Minimálna sadzba dane napríklad vôbec nedopadá na holdingové spoločnosti, teda firmy, ktoré iba držia podiely v iných firmách a dosahujú dividendové príjmy. Zdá sa mi však logické, že

Jozef Danis

Vyštudoval Ekonomickú univerzitu v Bratislave so špecializáciou na dane a postgraduálne štúdium medzinárodného daňového práva na univerzite vo Viedni. Prezidentom Slovenskej komory daňových poradcov je od roku 2016.

tieto príjmy sú vyňaté, lebo takéto oslobodenie ponúka množstvo štátov EÚ. Napríklad Rakúsko, Česko, Nemecko, Holandsko, Cyprus, ale od roku 2018 aj Slovensko. Keď sa korporátna daň na Cypre zvýši z 12,5 percenta na pätnásť, tak na holdingové spoločnosti, ktoré v krajine sídlia, to nebude mať vplyv. Presne to isté platí na Slovensku. Firma, ktorá drží akcie, prípadne obchodný podiel, vo výške aspoň desať percent počas minimálne dvoch rokov, je takisto oslobodená od dane so štatutárnou sadzbu 21 percent.

Budú pribúdať holdingové spoločnosti? Je to okno, ktorým sa daňové plánovanie dá obísť?

Myslím si, že daňové právne predpisy obsahujú dostatok nástrojov na to, aby štáty boli schopné dosiahnuť aj na holdingové schránkové firmy. Daňové právo definuje napríklad stálu rezidenciu, stálu prevádzkareň, tiež pozná pojem zneužitia práva.

Aké ďalšie nástroje môžu štáty použiť?

Existujú pravidlá pre kontrolované zahraničné spoločnosti. Ak napríklad slovenská firma vlastní schránkovú firmu, tak existujú pravidlá, v rámci ktorých sa zisky offshore firmy vťahujú do základu dane slovenskej spoločnosti a zdaňujú sa. Od 1. januára 2022 nadobúdajú účinnosť pravidlá pre kontrolované zahraničné spoločnosti, ktoré vlastnia fyzické osoby. Bohužiaľ, je to pripravené nešťastne, pretože tieto pravidlá ovplyvnia aj legitímne podnikanie. Vzťahujú sa napríklad aj na majiteľa hotela na Bermudách, ktorý tam normálne funguje.

Diera teda nevzniká.

Nemyslím si, že je tu diera. Navyše pravidlá pre minimálnu daň sa vzťahujú na veľké spoločnosti a je otázkou, ako daňové raje zareagujú. Pre menšie firmy si napríklad môžu ponechať nižšiu sadzbu. Navyše, daňové raje sa využívajú aj na skrývanie príjmov, odkláňajú sa tam príjmy, ktoré by sa nemali. Firma napríklad podniká v Európe, no faktúru vystavuje offshore firma. To však už nie je daňové plánovanie, ale tvrdý daňový únik, ktorý treba postihovať. Nemyslím si, že na to treba osobitné pravidlá, máme ich dostatok.

Čo to teda pre nadnárodné firmy bude znamenať?

Nadnárodné firmy podľa mňa stratia motiváciu utekať pred zdaňovaním. V roku 2022 sa má napísať konvencia, ktorou sa dohoda 136 štátov pretaví do ich daňových pravidiel. Keď nadobudnú účinnosť, nadnárodné spoločnosti podľa mňa upravia svoje štruktúry. Nebudú držať nehmotný majetok niekde na Bermudách, keďže im to neprináša žiadnu výhodu. Skôr či neskôr tento majetok stiahnu k sebe do USA, kde ho budú mať pod kontrolou a ušetria si

náklady a starosti so zahraničnou štruktúrou. Je to skutočne veľmi účinné opatrenie.

Ak sa pozrieme na stredoeurópsky región, pravidlá by sa dotkli predovšetkým Maďarska, tam je sadzba deväť percent.

Áno, ale zase ide o to, koľko majú Maďari firiem, ktoré generujú tržby 750 miliónov eur. Oni sa totiž nezaviazali zvýšiť sadzbu každej firme. Keď ste pod tou hranicou, môžete si to nastaviť po svojom. Ani Maďarsko priamy vplyv nepocíti.

Cieľom minimálnej sadzby korporátnej dane je predovšetkým zvýšiť sadzbu v daňových rajoch. A to sa aj podarilo

Hovorí sa o tom, že napríklad Slovensko údajne prehralo boj o výrobný závod BMW práve s Maďarskom. Môže táto nová legislatíva vstupovať do takýchto situácií?

Neviem to úplne odhadnúť, očakával by som, že nie. Uvidíme,

ako bude znieť konvencia. V centre pozornosti opatrenia nie sú takéto situácie. OECD hovorí, že nechce narušiť konkurenciu medzi krajinami v oblasti daní. Automobilky na rozdiel od Googlu platia dane tam, kde generujú zisky.

Opatrenie zamerané na takéto podnikanie by teda muselo vyzerat inak?

To by musela napríklad EÚ zatlačiť na svojich členov s tým, že prichádza harmonizácia daní. Nemyslím si, že je aktuálne na stole.

Harmonizácia daní je pomerne citlivá záležitosť. Bolo by z vášho pohľadu užitočné niečo také urobiť?

Je to vec svetonázoru. Každopádne si myslím, že v rámci EÚ k tomu smerujeme. Je ťažké povedať, či to bude prospešné. Blížime sa k tomu preto, že pandémie zaťažila rozpočty štátov a tie budú hľadať nové zdroje príjmov. To je podľa mňa aj dôvod, prečo sa tak rýchlo 136 štátov prihlásilo k minimálnej korporátnej dani.

Doteraz každý štát skúšal s odlevom daňových príjmov bojovať po svojom. Kľúčová zmena je teraz v tom, že sa dokázali dohodnúť?

Presne tak. Dokázali sa dohodnúť a nejakým spôsobom motivovať aj daňové raje, nie je jasné ako. Štruktúra ich HDP je veľmi jednoduchá a časť im teraz vypadne. Nejakú vidinu mať musia.

Svojou cestou išlo aj Slovensko, ktoré tiež vlastným spôsobom zdaňuje digitálne platformy.

To je pravda. Táto úprava je však z nášho pohľadu problematická. Digitálna platforma je jeden z typov stálej prevádzkarne. Samotná úprava nie je zlá, no jej výklad ide nad rámec zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia. V tomto máme ako komora daňových poradcov iný názor ako tvorca tohto predpisu. V porovnaní s týmto opatrením, ktoré nemá dostatočnú oporu, je minimálna korporátne daň neporovnateľne účinnejšia. Zacielila presne na toho, na koho chcela, a na toho aj dopadne. 🗳️